

Urbant Landbruk i Vestland

Markedshager for jordløse

[Grunnlag: Nasjonal strategi for urbant landbruk, 2021](#)

Frøydis Lindén fmhofli@statsforvalteren.no

Liv Karin Lund Thommassen: livkarin@lystgarden.no

Statsforvaltaren i Vestland

County Governor of Vestland

19.09.2023

URBANT LANDBRUK

Viktig og aktuelt

LOKAL MAT

Post Corona – økt interesse for lokalmat og norsk matproduksjon

BEREDSKAP

+=

KUNNSKAP

Ustabil internasjonal matvaresituasjon på grunn av energikrise og krig

KLIMA

+=

MAT

Økt andel av grønnsaker på tallerkene våre er klimavennlig forbruk og i tråd med kostholdsrad og bærekraftsmål

Nasjonal strategi for urbant landbruk

Fra 2021

Ingen egen strategi for Vestland
Kommunale handlingsplaner

Statsforvaltaren i Vestland

County Governor of Vestland

Dyrk byer og tettsteder

Nasjonal strategi for urbant landbruk

Figur 1 illustrerer hvordan urbant landbruk kan gi måloppnåelse på en rekke samfunnsområder.⁶

3 innsatsområder – må velge!

BÆREKRAFTIGE TETTSTEDER OG BYER

- Hensyn og kvaliteter til urbant landbruk
- Urbant landbruk i areal og samfunnsplanleggingen
- Midlertidig eller permanent arealbruk

ØKT KUNNSKAP OM BÆREKRAFTIG MAT- PRODUKSJON

- Matproduksjon som arena for læring og mestring
- Rekruttering til landbruket og andre grønne næringer
- kunnskapsbehov

ØKT BÆREKRAFTIG VERDISKAPING OG NÆRINGS- UTVIKLING

- Næringsutvikling med urbant landbruk
- Økt mangfold og dyrkingsmetoder, produkter og tjenester
- Rammebetingelser og virkemidler

PARSELLHAGER

Håndbok for etablering og drift av parsellhager

Revidert 2022

Hvordan bruke den?

Les kapitlene du trenger

Bruk lenkene!

Bruk malene!

Bli inspirert!

Velg og vrak

- men ta bevisste valg!

Oppstartshjelp.....Drift.....

For hvem? Planlegging
Fysisk tilrettelegging
Valg eller krav til areal
Miljøhensyn

Sosialt og engasjerande!
Kommunikasjon
- Byen – nye (eksternt)
- Medlemmene (internt)

Dugnader og plikter
Årshjul og organisering
Vedlikehold
Støtte – økonomisk ?

FOR ALLE - I ULIKE FORMER!

OFFENTLIG – PRIVAT
ALLE ALDRE – ALLE!

PALLEKARMER – I JORD
STOR - LITEN

EKSEMPLER

VESTLAND

BERGEN

[Bergen kommune](#) – Handlingsplan 2023?

[Bybonden i Bergen](#) – fra 2018 på Lystgården

Bybonden i Bergen

Kan det bli flere skoler med kjøkenhage? Er det mulig å plante epletre i parkene våre? Vil flere innbyggere ha høner i hagen? Kan bedrifter ha bærbusker der ansatte kan forsyne seg?

Bybonden jobber med å inspirere og gi kunnskap om dyrking av egne grønnsaker. Hun jobber med nabolag, barnehager, skolehager, parsellhager i hele Bergen. Og ikke minst kan du være med på gøve kurs som gir deg en kick start for å

MED

VESTLAND

- [Bybonden i Bergen](#) – fra 2018 på Lystgården
- [Bergen kommune](#) – Strategi og Handlingsplan

[Nettverk for Urbant landbruk](#) i Vestland – 2022-24
[Oppstartsprogram for markedshager](#) med testbed
Plantetoppmøter i 2023 -?
Vestlandsnettverk for markedshager?

9 KOMMUNER I VESTLAND

Foto: Norsk kartverk

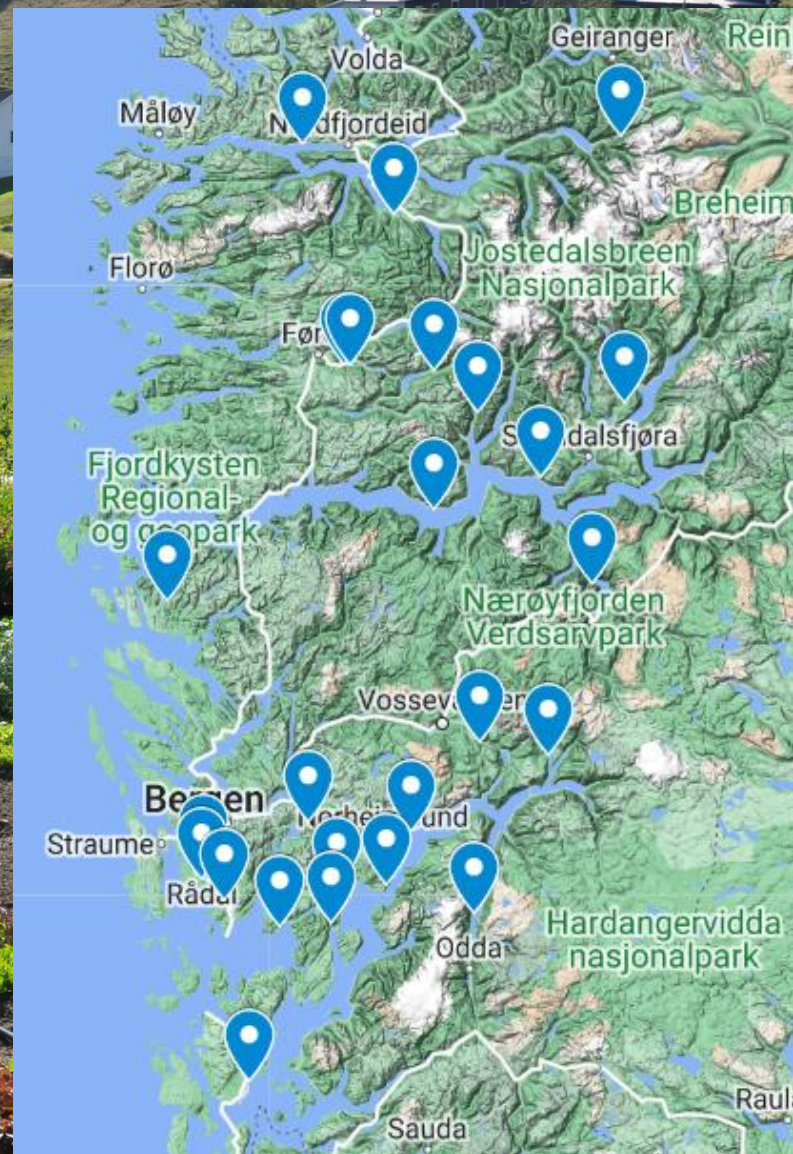
- Nettverksprosjekt – 3 år – FK - RT
- Starta i 2022
- Studietur i vest + 2 møter
- Lokalsamfunns-utviklings-midler (FK) til enkeltkommunene (Stad, Sunnfjord, Alver)

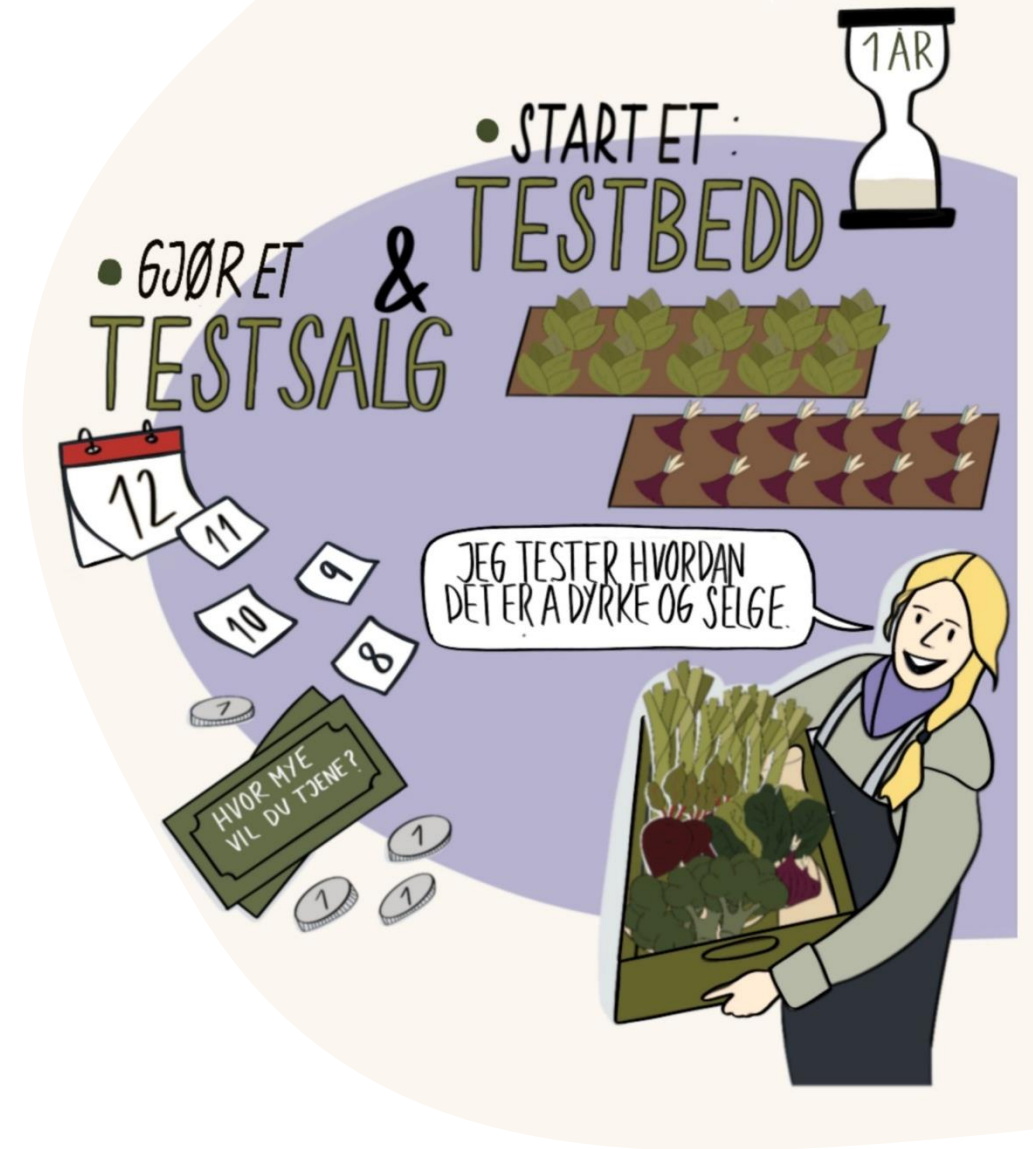
MARKEDSHAGER FOR ALLE! MED OG UTEN GÅRD

Oppstartsprogram

- Siden 2019/2020
- Både med og uten gård
- Testbed på Stend VGS i Bergen fra 2021

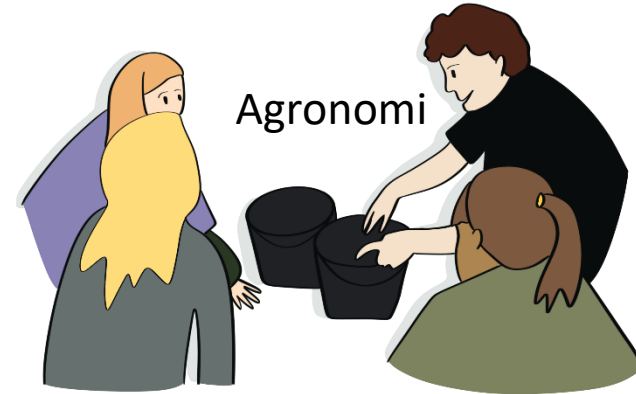
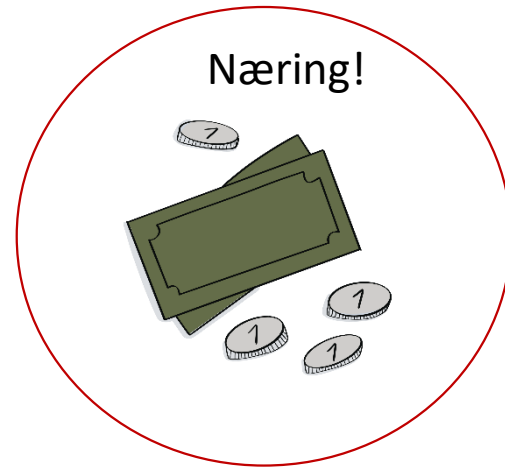

MÅL – trygg start – mot til å fortsette!

Salg

Agronomi

Nettverk

FASER

1. VEKSTSESONG

2. VEKSTSESONG

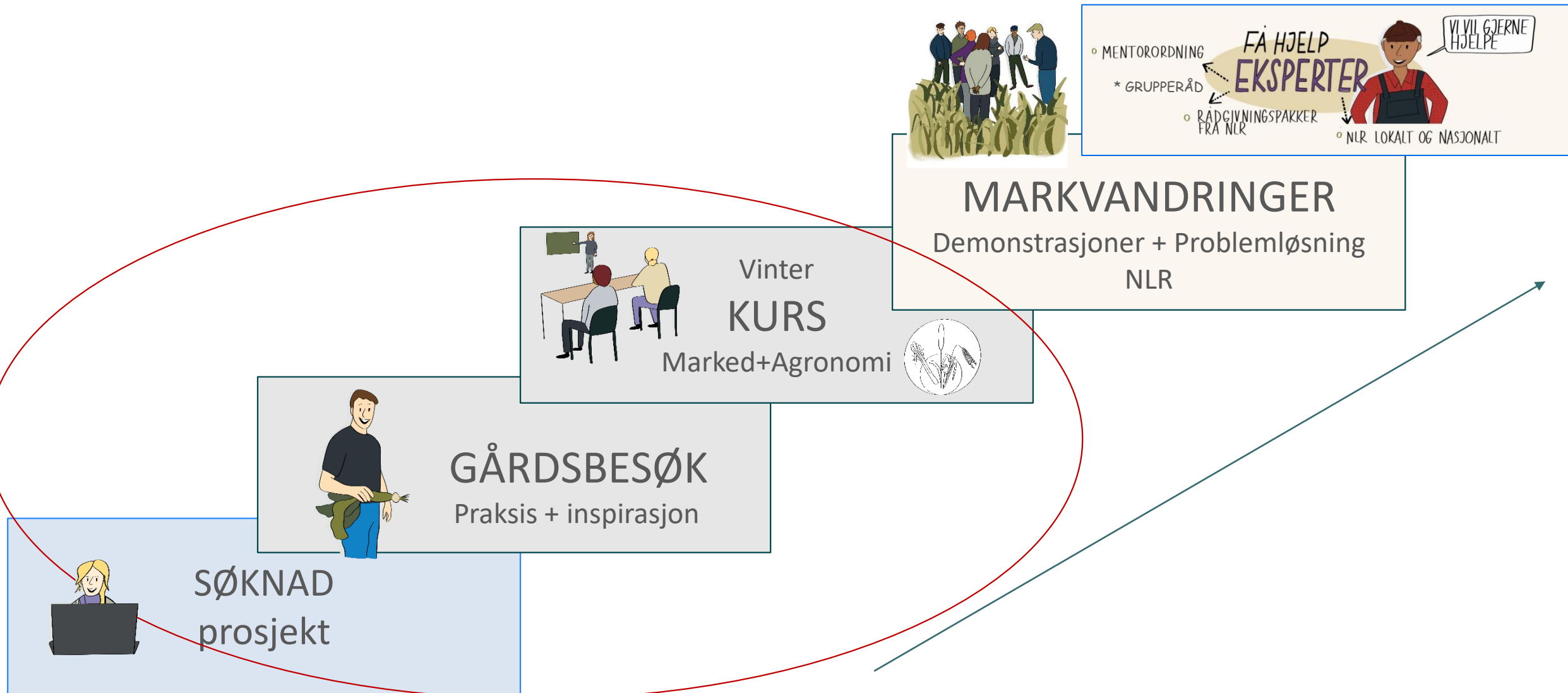
3. VEKSTSESONG

-----OPPSTARTSPROGRAM-----

-----DRIFT-----

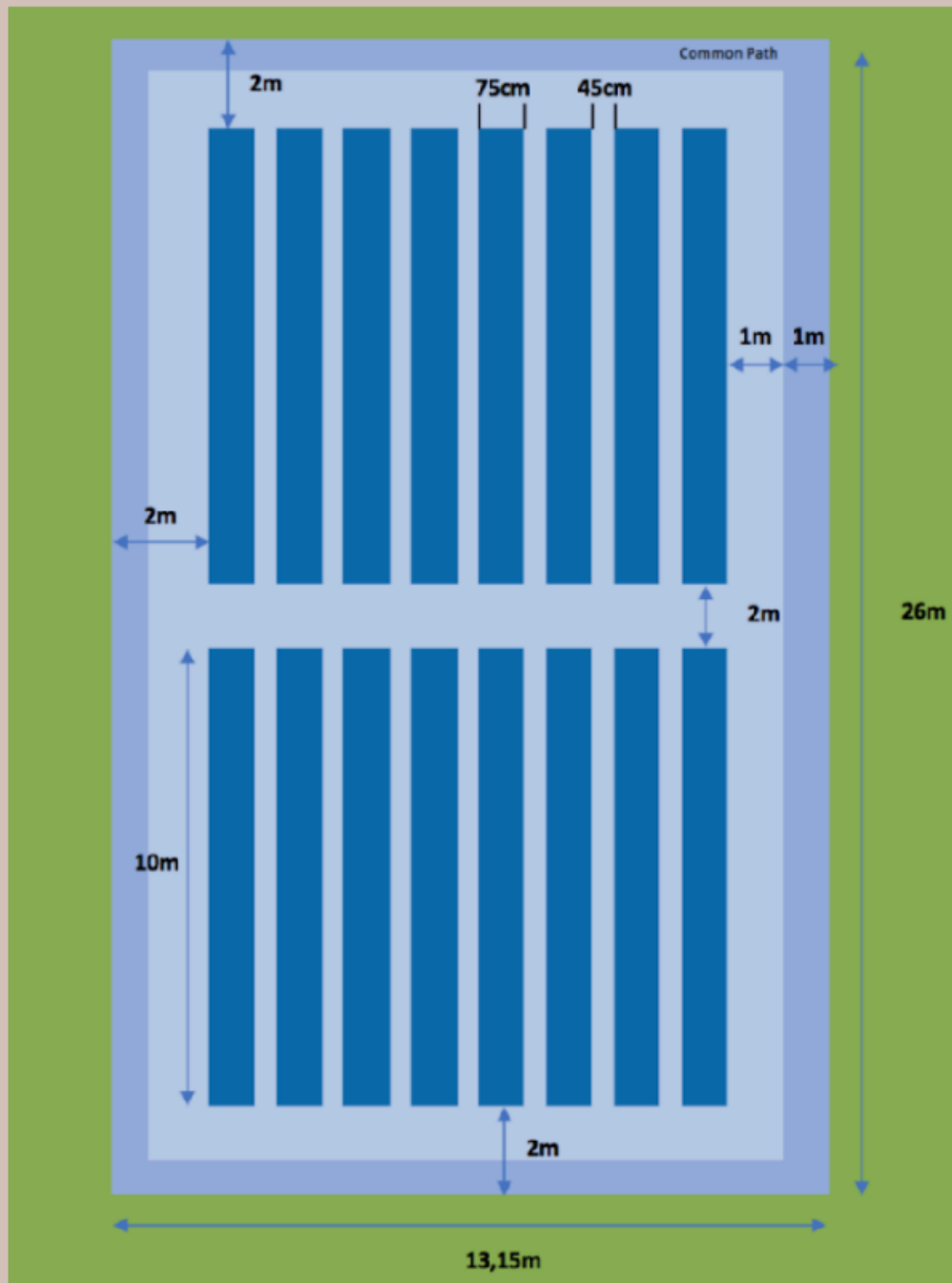
Byggsteinene i oppstartsprogrammet

Testbed 2 x 8 senger på 10 meter

- Standardisert og målbart
- Omsetningsmål 300-800 SEK/ m²
- Lett å skalere opp
- Lite nok til at en kan fokusere på entreprenørskap i oppstartsfasen
- Tilgang til felles infrastruktur og redskap = minimalt med investeringer ved oppstart

**TEST
BED**

**STEND
VGS**

← **2021**

2023 →

Takk!

Og ta gjerne kontakt!

froydis.linden@statsforvalteren.no

Liv Karin Lund Thommassen, Stiftelsen Lystgården

livkarin@lystgarden.no

Foto i presentasjonen: Frøydis Linden

Statsforvaltaren i Vestland

County Governor of Vestland

LYSTGÅRDEN

19.09.2023

Markedshager i Norge

[Nyheter](#)[Om](#)[Nyhetsbrev](#)[Finn markedshage](#)[Kunnskapsbank](#) ▾[Prosjekter](#)[Søk](#) 🔍

[Markedshager Norge](#) > [Nyheter](#) > [Kokebok fra norske markedshager](#)

Kokebok fra norske markedshager

Markedshager i Norge har inngått et samarbeid med Skald forlag om å utgi en kokebok for og av norske markedshager. Vi tar sikte på utgivelse forsommeren 2024, slik at dere kan selge boka videre til deres kunder med fortjeneste i neste vekstsesong.

Oppskrifter og andre henvendelser

 [Elisabeth Fagerland](#)

Bilder

 [Bondens marked](#)

Nasjonale ressurser - Urbant landbruk

[Urbant landbruk – nasjonal oversikt](#)

Norges Vel

[Senter for urbant landbruk](#)

NMBU – University of life sciences

[Skolehager – Økologisk Norge](#)

[Markedshager Norge](#)

Bondens marked
+ Regionale/fylkesvise prosjekt